

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

Ιανουάριος 1963 — Δεκέμβριος 1964

Τεύχη 1 — 10

*Επιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

	Σελ.	Τεῦχος
<i>Τῆς Συντάξεως</i> : Ἡ ἔκδοσις	1	1
» » : Προβλήματα σχετιζόμενα μετὰ τὴν σύνταξιν ἀναλυτικοῦ προγράμματος	1	B
» » : Ὑπόμνημα πρὸς ἔξοχ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρησκευμάτων	1	4
» » : Πρὸς τὸν δεῦτερον τόμον μας	1	6

Μ Ε Λ Ε Τ Ε Σ

I. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ

<i>Κ. Ἀνανιάδης</i> : Ἡ ἀγροτική ἐκπαίδευσις στὰ πλαίσια τῆς γενικῆς Παιδείας	15	6
<i>Κ. Ἀνανιάδης - Γ. Μαραγκουδάκης</i> : Ἀγροτική καὶ Ἀγροτεχνική ἐκπαίδευσις στὴν Ἑλλάδα	59	7
<i>Φιλίπ Βερνόν</i> : Σύγχρονοι ἀπόψεις περὶ νοημοσύνης καὶ μετρήσεως αὐτῆς (μεταφρ. Τ. Πασσάκου-Κυριαζοπούλου)	19	2
» » : » » »	15	3
<i>Ἄρ. Βουγιούκα</i> : Τὰ φαινόμενα τῆς προσαρμογῆς στὴ λειτουργία τῆς ἀντιλήψεως	3	4
» » : Ἡ διαδικασία τῆς μαθήσεως	51	7
<i>Θεοφράστου Γέρου</i> : «Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμισις» (κριτικὴ)	8	5
<i>Γ. Γεωργιάδης</i> : Τὸ Ἀμερικανικὸν σύστημα ἐκπαιδεύσεως	92	8
<i>Π. Ε. Δέρα</i> : Ὑπαρξισμὸς - Ἀγωγή, Ψυχολογία καὶ Ψυχιατρικὴ	161	9
<i>Ἔρנסτ Κασίρερ</i> : Τί εἶναι ἄνθρωπος. Μετάφ. - Σχόλια Θ. Γέρου	9	1
» » : » » » » »	14	2
» » : » » » » »	13	3
<i>Βασίλ. Α. Κονιδιτσιώτου</i> : Διαλεκτικὴ Ἀγωγή	3	1
» » : » » »	11	2
<i>Βασ. Ι. Δαζανᾶ</i> : Abbé de l' Erpée, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀγωγῆς τῶν κωφαλάλων	215	10
<i>Γεωργίου Μαραγκουδάκη</i> : Ψυχολογία Μαθήσεως καὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα	140	9
» » : Στοιχεῖα Νευροφυσιολογικῆς Ψυχολογίας	14	1
<i>Ἄντ. Μπενέκου</i> : Εἰσαγωγή στὴν Ψυχολογία τοῦ Bruner	22	2
» » : » » » » »	19	3
» » : Προβλήματα καὶ πειραματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν	107	8

	Σελ.	Τεύχος
Ι. Σ. Μπρούνερ : «Η έννοια τῆς δομῆς στὴ σύγχρονη Παιδαγωγική» κατὰ μετάφραση Γ. Μαραγκουδάκη καὶ Ἀντωνίου Μπενέκου	11	5
Κ. Πασάκου : Σύγχρονος ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μέθοδοι εἰς Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικὴν	21	1
» » : » » »	32	2
Γ. Κ. Παπαγεωργίου : Δυσκολίες στὴν ἀνάγνωση καὶ γραφή .	199	10
Τριαντ. Τριανταφύλλου : Αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις εἰς τὴν Ἀγωγὴν	2	6
Κ. Χάρη : Ἡ ἐπιστημονικότης τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ στάθμη τῶν σπουδῶν του	78	7
Λ. Χουσιάδα : Παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐπαγωγικὴ καὶ παραγωγικὴ σκέψη	4	2

II. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ - ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΨΥΧΙΚΗ - ΥΓΙΕΙΝΗ

Διδακτικοὶ πειραματισμοὶ

Α. Βουγιούκα : Ἐνα εὐκαιριακὸ θρησκευτικὸ μάθημα	181	9
» » : Ἡ προσφορὰ τοῦ Ζαχ. Παπαντωνίου στὰ παιδικὰ γράμματα	36	2
Θεοφράστου Γέρον : Ἡ Ὄρθογραφία τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 διδακτικὸν πρόβλημα τοῦ σχολείου	47	3
» » : » » »	35	4
» » : » » »	32	5
Α. Κακαβούλη : Παιδικὰ ἐλαττώματα καὶ ἡ ἀντιμετώπισίς των εἰς τὸ σχολεῖον	39	4
Εὐθ. Κασιώλα : Πορίσματα τέστ Ἀναγνώσεως	30	1
» » : » » »	44	2
» » : » » »	18	4
» » : » » » καὶ Ἀριθμητικῆς	15	5
» » : Τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων μαθητῶν στὸ σχολεῖο	186	9
» » : » » »	230	10
Ἀντ. Κρέτση : Ἡ μαθητοποίηση τοῦ μαθητοῦ	26	1
» » : » »	32	2
Γ. Κυριαζοπούλου : Ἡ Σύνταξις τοῦ συγχρόνου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος	34	1
» » : » » »	48	2
Ν. Δυμπέρη : Πρότυπα Δημοτικὰ Σχολεῖα	132	8
Γ. Μαραγκουδάκη : Σχέδιον Ἀναλ. Προγραμ. τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημ. Σχολείου	1	3

		Σελ.	Τεύχος
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Συμβολή εις τὸ πρόγραμμα συγκεντρώσεως τῆς διδακτέας ὕλης	24	4
	» » : » » » »	27	6
<i>Τφ</i>	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικότητος εἰς τὸ παιδί	26	2
»	» » : » » » »	26	3
»	» » : » » » »	12	4
	<i>Εὐαγ. Παπαγιαννάκη</i> : Τὰ τρία «Τί»	21	4
	<i>Δ. Κ. Παλυβοῦ</i> : Ἡ ψυχολογία τῶν πεπρωκισμένων παιδιῶν	174	9
»	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Προσπάθειαι ψυχολογικῆς καὶ Παιδαγωγικῆς παρακολουθήσεως τοῦ μαθητοῦ	195	9
	» » : » » » »	243	10
	<i>Ν. Πετρουλάκη</i> : Πηγαι καὶ μορφῆ μαθήσεως	28	5
	<i>Ἐλπ. Σταματάκη</i> : Ἡ φιλολογία τῶν παιδιῶν	228	10
<i>Ε</i>	<i>Ἰω. Χαραλαμποπούλου</i> : Τὰ προβλήματα τῆς Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ λαοῦ μας	38	1

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

	<i>Θ. Γέρον</i> : Educational Strategy for developing Societies τοῦ Adam Curle — Κριτικὴ Ἀνάλυση	90	7
	<i>Τ. Κυριαζοπούλου</i> : Ἡ Ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως	137	8
	<i>Ἰω. Καμπανᾶ</i> : Ἐπιθεώρηση τοῦ βιβλίου Ἰω. Κυριαζικίδου : «Εἰσαγωγή στὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸ»	148	10
	<i>Κ. Κίτσου</i> : Ἰδρυσις Ἰνστιτούτου τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς	35	5
	<i>Ν. Μπάρκα</i> : Ἐκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν Ἀθήναις συγκληθέντος Διεθνoῦς Συνεδρ. Μαθημ)κῶν	40	6
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Ἐπιθεώρηση βιβλίου : 1) Ἐλπ. Σταματάκη : «Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων» 2) Reiser - Leythman - Frankl - Lefgren : «Μιὰ προσπάθεια συνενώσεως τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως» Μεταφρ. Σχόλια Τρ. Τριανταφύλλου καὶ Γ. Μαραγκουδάκη. 3) Δ. Κ. Βακάλη : «Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτικὴ Διδασκαλία»	95	7
	» » : Ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ βιβλίου Ν. Πετρουλάκη : «Γενικὴ Διδακτικὴ»	147	8
	<i>Γ. Ζύδη</i> : Στατιστικὴ περὶ ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως	52	2
	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Διεθνῆς ἐκπαιδευτικὴ κίνησις	43	1
	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Βιβλιοκρισία τοῦ βιβλίου «Ἡ Κρήτη τοπίον, ἀνθρωποι, γεγονότα, θρύλοι» — Λ. Γ. Πετρίδου	48	6
	<i>Τ. Τριανταφύλλου</i> : Ὁργάνωσις Σεμιναρίου	56	2

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΤΟΣ Β' — ΤΕΥΧΟΣ 6 — ΜΑΪΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ 1964

ΔΙΕΥΘΙΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Α' ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Καθηγητοῦ Ἐκπαίδευσως τοῦ Πανεπιστημίου
τῆς Καλιφορνίας

Ἐκ τῆς ἀπόψεως, εἶναι δύσκολο νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὴν Ἀμερικανικὴν παιδείαν, καὶ αὐτὸ γιὰ τὸ ὅτι ὑπάρχουν ἀναρίθμητες διαφορὰς στὰ συστήματα μεταξὺ τῶν πενήντα Πολιτειῶν τῆς. Οἱ Ἠνωμέναις Πολιτεῖαι ποὺ καλύπτουν μιὰ περιοχὴ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀπόστασι μεταξὺ Λονδίνου καὶ Ἀθηνῶν, δὲν διαθέτουν ἓνα ἰσχυρὸ κεντρικὸ σύστημα ἐκπαίδευσως. Ἡ δωρεάν παιδεία ἦταν πάντα κάτι ποὺ ἐνδιέφερε μόνον τὶς ἀνεξάρτητες πολιτεῖαι καὶ τὶς τοπικὰς κοινότητες. Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, σύμφωνα μὲ τὴν παρόδοσι, δὲν ἄσκησε ἔλεγχον ἐπὶ τῆς ἐκπαίδευσως τῆς νεολαίας, ὅσον ἀφορᾷ τὰ μαθήματα ποὺ θὰ ἐδιδάσκοντο ἢ τὶς μεθόδους ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκολουθηθοῦν. Ὅπωςδήποτε ἢ πεποιθήσις πὼς οἱ ἀνεξάρτητες Πολιτεῖαι καὶ οἱ πολῖται τῶν τοπικῶν κοινοτήτων πρέπει νὰ ἔχουν τὸν ἔλεγχον τῆς ἐκπαίδευσως, δὲν εἶναι ἔνδειξις ἀδιαφορίας ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως γιὰ τὴν παιδείαν. Κυβερνητικαὶ χορηγήσεις ἄνω τῶν 1,5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων παρέχονται γιὰ εἰδικὰ προγράμματα διαφόρων εἰδῶν. Ἡ ἐκπαίδευσως στὶς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαι στηρίζεται σὲ δύο βασικὰς ἀρχάς: κάθε παιδί ἔχει ἴσα δικαιώματα μορφωτικῶν ἐυκαιριῶν, ἀνάλογα μὲ τὶς ἰκανότητές του ἀπὸ τὴν προκαταρκτικὴν μόρφωσιν μέχρι καὶ τὴν πανεπιστημιακὴν, καὶ μιὰ μορφωμένη κοινωνία εἶναι οὐσιαστικὸς παράγων γιὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς δημοκρατίας καὶ τὴν διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας.

Αὐτὰ εἶναι τὰ συστήματα ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως στὸν κόσμον μας σήμερον ποὺ ἔχουν ὡς σκοπὸ νὰ ὑπηρετήσουν τὸ κράτος. Τὸ δικό μας σύστημα στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ὑπάρχει γιὰ νὰ ὑπηρετῇ τὸ ἄτομον. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ δύο συστήματα ἡ διαφορὰ εἶναι τεραστία.

Ἐνα βασικὸ στοιχεῖο τῆς Ἀμερικανικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ συνεχὴς ἀναζήτησις γιὰ περισσότερον ἀποτελεσματικὰ μέσα προόδου εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν παιδείαν ἕξ ἴσου. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἶναι μία ἀπὸ τὶς δύο ἢ τρεῖς κυβερνήσεις στὸν κόσμον ποὺ διατηροῦν παλαιὸ συνεχὲς κυβερνητικὸ σύστημα, προσφέρει ἕνα κλίμα σταθερότητος μέσα στὸ ὁποῖον εἶναι δυνατόν νὰ γίνωνται πειραματισμοί. Πάντως ἡ περιγραφή μου γιὰ τὴν Ἀμερικανικὴν ἐκπαίδευσιν σήμερον, περιέχει ὠρισμένα ἐπικίνδυνα σημεῖα καὶ ἔτσι αὐτὰ ποὺ ἀναφέρω πιθανόν νὰ μὴν ἰσχύουν μετὰ πέντε χρόνια καὶ πιθανόν νὰ μὴ δύνουν μιὰ ἀκριβῆ εἰκόνα γιὰ τὴν παιδείαν ὅπως αὐτὴ εἶναι σὲ κάθε μία περιφέρεια, στὶς πενήντα Πολιτεῖες. Μία γενίκευσις, ὅπως πολὺ καλὰ ξέρετε, εἶναι ἀσφαλῶς ἐπικίνδυνη.

Στοιχειώδης Ἐκπαίδευσις

Στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ 100.000 σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως μετὰ ἄνω τῶν 35.000.000 μαθητῶν. Περίπου 85% τῶν παιδιῶν ἐκπαιδεύονται δωρεάν σὲ δημόσια σχολεῖα, ποὺ συντηροῦνται ἀπὸ τὶς τοπικὰς ἀρχάς. Τὰ ὑπόλοιπα παιδιά πηγαίνουν σὲ ἰδιωτικὰ σχολεῖα. Τὰ μισὰ Ἀμερικανόπαιδα περίπου, ἀρχίζουν τὴ σχολικὴ ζωὴ στὰ πέντε τοὺς χρόνια σὲ δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν νηπιαγωγεῖον, ποὺ ἀποτελεῖ προετοιμασίαν γιὰ τὴν πρῶτον ἐπίσημον μόρφωσιν ποὺ ἀρχίζει στὰ ἕξ χρόνια μετὰ τὴν πρώτην τάξιν.

Τὰ σύγχρονα δημόσια σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως φιλοξενοῦν τὰ παιδιά ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν 6 ἐτῶν μετὰ δώδεκα καὶ σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις μετὰ τὰ δεκάτριαν ἢ δεκατέσσερά τοὺς χρόνια ἀνάλογα μετὰ τὴν ὁργάνωσιν ποὺ ὑπάρχει ἐν τῇ περιφέρειᾳ τοῦ σχολείου. Τὰ περισσότερα παιδιά ἐν τῇ Ἀμερικῇ ἀκολουθοῦν τὶς σπουδὰς τοῦ συστήματος K-6-3-3. Αὐτὸ σημαίνει ἕξ χρόνια στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν, τρία χρόνια κατωτέρου γυμνασίου καὶ τρία χρόνια ἀνωτέρου γυμνασίου. Ὑπάρχουν βέβαια διαφορὰς κατὰ περιφέρειας σ' αὐτὴ τὴν διάταξιν — μπορεῖ νὰ βρῆ κανεὶς π.χ. τὸ σύστημα K-8-4 ἢ, ὅπως ἐν τῇ κοινότητι ποὺ κατοικῶ, τὸ σύστημα K-5-3-4.

Τὸ τυπικὸ πρόγραμμα σπουδῶν σ' ἕνα σχολεῖον στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὰ ἕξ μαθήματα: ἀριθμητικὴ, ἰχνογραφία καὶ χειροτεχνία, ὑγιεινὴ, ἀνάγνωσις καὶ λογοτεχνία, ὀρθοφωνία, μορφωτικὴ ὁμιλία, γραφὴ, γυμναστικὴ, ἐπιστήμη, κοινωνικὰς σπουδὰς — γεωγραφία, ἱστορία καὶ πολιτικὴ ἀγωγή. Γιὰ τὰ παιδιά τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, ποὺ ἡ κατοικία τοὺς ἀπέχει περισσότερον ἀπὸ τρία χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ σχολεῖον, παρέχεται δωρεάν μεταφορὰ. Μία ἀπὸ τὶς τελευταῖες καινοτομίας ποὺ ἐφαρμόσθησαν ἐν τῇ στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες εἶναι ἡ εὐρεῖα διδασκαλία ξένων γλωσσῶν μέσῳ τοῦ κλειστοῦ κυκλώματος τῆς τηλεοράσεως — 100.000 μαθητὰς τῶν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως τῆς περιφέρειας τοῦ Λὸς Ἀντζελες μαθαίνουν ἰσπανικὰ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο — καὶ ἐν τῇ Καλιφόρνια ἡ διδασκαλία ξένων γλωσσῶν ἀρχίζει στὰ ἕξ χρόνια. Ἄλλη καινοτομία εἶναι ἡ διδασκαλία κατὰ μικρὰς ομάδας, ὅπου κάθε δάσκαλος ἐργάζεται μετὰ μιὰ ομάδα παιδιῶν σ' ἕνα εἰδικὸν τομεᾶ, ὅπως τὰ μαθηματικὰ ἢ τὴν ἀνάγνωσιν. Ἐπίσης ἄλλη πάλιν, εἶναι τὸ δημοτικὸν σχολεῖον χωρὶς τάξεις ὅπου

ὁ κύριος συντελεστής γιὰ τὴν προαγωγή δὲν εἶναι ἡ ἡλικία, ἀλλὰ ἡ ἀκαδημαϊκὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξι τοῦ μαθητοῦ.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Μέση Ἐκπαίδευσις

Στὶς Ἡνωμένους Πολιτεῖς ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ 28.000 σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 85% εἶναι δημόσια καὶ οἱ σπουδὲς εἶναι δωρεάν. Τὰ βιβλία καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν μαθητῶν μὲ αὐτοκίνητα χορηγοῦνται δωρεάν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν στὴν Ἀμερικανικὴ Μέση Ἐκπαίδευσις ὑπερβαίνει τὰ 12 ἑκατομμύρια. Ὁ κύριος σκοπὸς τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ χρόνια τώρα, εἶναι νὰ προσφερθῇ ἡ δυνατότης μέσης ἐκπαιδεύσεως σ' ὅλη τὴν Ἀμερικανικὴ νεολαία, τόσο στ' ἀγόρια ὥσο καὶ στὰ κορίτσια. Τὸ 1910 μόνον 15% τῶν σπουδαστῶν τῆς ἡλικίας τοῦ γυμνασίου εἶχαν φοιτήσῃ σὲ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἐνῶ σήμερα περισσότεροι ἀπὸ 90% ἀπὸ αὐτοὺς μεταξὺ τῶν 14 καὶ 17 ἐτῶν παρακολουθοῦν γυμνασιακὰ μαθήματα. Σὲ κάθε ἑκατὸ νέους αὐτῆς τῆς ἡλικίας, περισσότεροι ἀπὸ 65 παίρνουν ἀπολυτήριον γυμνασίου. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ τὰ δημόσια σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὑπάρχουν ἀκόμη 4.000 σχολεῖα πού παρακολουθοῦν μαθήματα ἄνω τῶν 2.000.000 σπουδαστῶν καὶ τὰ ὁποῖα ἐνισχύονται ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες καὶ ἄλλους ἰδιωτικούς ὁμίλους. Ἐκεῖ ὅπου πρὶν μιὰ γενιὰ οἱ σπουδασταὶ τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως σχημάτιζαν ἓνα σχετικῶς οἰκογενειακὸ ὄμιλον γιὰ τὴν προώθησί τους στὰ Κολλέγια καὶ τὶς ἐπαγγελματικὰ σπουδὲς, σήμερα σχηματίζονται ἀπὸ διαφορετικὰ κοινωνικά στρώματα καὶ διαφορετικὲς παραδόσεις. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάπτυξι τοῦ «πολυμεροῦς» σχολείου Μέσης Ἐκπαιδεύσεως πὺ ἐξυπηρετεῖ ὅλους τοὺς νέους τῆς κοινότητος καὶ προσφέρει πολλαπλὴ Ἐκπαίδευσις, δηλαδή προπαρασκευάζει πολλοὺς σπουδαστὰς γιὰ τὰ πανεπιστήμια καὶ προετοιμάζει ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ ἄλλων μὲ πρακτικὴ, βασικὴ μόρφωσι γιὰ τὸ ἐμπόριο, τὴ βιομηχανία ἢ τὴ γεωργία.

Στὴ Στοιχειώδη Ἐκπαίδευσις ὁ μαθητὴς ἔχει ἐλάχιστο ἢ καὶ καθόλου δικαίωμα ἐκλογῆς θεμάτων στὶς σπουδὲς του. Στὸ τελευταῖον χρόνον τοῦ «μικροῦ γυμνασίου» καὶ στὸ ἀνώτερον γυμνάσιον ὁ μαθητὴς ἔχει πολλὰς δυνατότητες νὰ διαλέξῃ ἐκεῖνα τὰ μαθήματα πὺ τὸν ἐνδιαφέρουν περισσότερο ἢ ἐκεῖνα πὺ θὰ τὸν βοηθήσουν στὴ μελλοντικὴ του καριέρα. Στὰ πρῶτα χρόνια τῶν σπουδῶν του στὴ Μέση Ἐκπαίδευσις, ὁ μαθητὴς ὀφείλει νὰ παρακολουθήσῃ μαθήματα ἀγγλικῆς, κοινωνικῆς ἐπιστήμης, μαθηματικὰ, ἐφαρμοσμένη ἐπιστήμη, καὶ γυμναστικὴ. Θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὴν καριέρα πὺ σκέπτεται νὰ ἀκολουθήσῃ ἢ παρακολουθήσῃ ἄλλων μαθημάτων ὅπως: καλὰς τέχνες, οἰκιακὴ οἰκονομία, ἐμπόριο, ἢ ξένες γλῶσσες.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν στὸ σχολεῖο τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὑπάρχει μιὰ μεγάλη ἐπιλογή μαθημάτων πὺ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ μελλοντικὰ σχέδια τοῦ μαθητοῦ. Ἐνας νέος μπορεῖ νὰ διαλέξῃ τὰ μαθηματικὰ, ξένες γλῶσσες, γεωργία, ταπητουργία, σιδηρουργία, ἠλεκτρισμὸ, κ.λ.π. Ἐνα κορίτσι μπορεῖ νὰ προτιμήσῃ σπουδὲς μουσικῆς, ζωγραφικῆς, σχεδιάστριας μόδας, ἐμπόριο, οἰκιακὴ οἰκονομία, κ.λ.π. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μαθήματα, ὁ σπουδαστὴς ἐνθαρρύνεται νὰ λαμβάνῃ μέρος καὶ σὲ ἄλλες συμπληρωματικὰς δραστηριότητες. Ἐκεῖνοι πὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ σπορ μποροῦν νὰ παίξουν μπέιζ μπόλλ, ποδόσφαιρο, μπάσκετ μπόλλ, ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν κολύμβησι, τὸ τέννις, κ.λ.π. Ὑπάρχουν Ἐπιστημονικὲς Λέσχες, Καλλιτεχνικὲς Λέσχες, Λέσχες γιὰ Συζήτησι, Μουσικοὶ Ὅμιλοι, Δημοσιογραφικὲς Λέσχες, κ.λ.π.

Οἱ τελευταῖες καινοτομίαι στὴν Ἀμερικανικὴ Μέση Ἐκπαίδευσις περιλαμβάνουν ὁμαδικὴ διδασκαλία, χρῆσι εἰδικῶν βοηθημάτων ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, τὴ δημιουργία μεγαλύτερων ὁμάδων διδασκαλίας, ἀνάπτυξι τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν

ξένων γλωσσῶν, τὴ χρησιμοποίησι προγραμματισμένων ὑλικῶν κ.λ.π. Προσωπικὰ ἔχω διευθύνει ἑννέα διαφορετικὰ προγράμματα ποὺ ἀναπτύσσονται στό: «Ἀξιολόγησις Προγράμματος Χρησιμοποίησεως Προσωπικοῦ εἰς τὴν Πεδιάδα Σεντινέλα Ἠνωμένης Περιφερειακῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως».

Μπορεῖ νὰ προμηθευθῆ κανεὶς αὐτὴ τὴν ἔκδοσι γράφοντας στὴν ἐξῆς διεύθυνσι: Dr. Jefferson Garner, Superintendent, Centinela Valley Union High School District, 365 Hawthorne Way, Hawthorne, California. Ἐνα ἄλλο ἐπίσης πειραματικὸ πρόγραμμα ποὺ βοηθήσαμε στὴν ἐφαρμογὴ του, εἶναι τὸ Πρόγραμμα Διδασκαλίας καθ' ὁμάδας στό Ὀρεγκόν. Πληροφορίες γι' αὐτὸ τὸ σχέδιο μπορεῖ νὰ πάρη κανεὶς ἂν γράψῃ εἰς τὸν Dr. Allen Lee, Administrative Assistant to the Superintendent, State Department of Education, Public Service Building, Salem 10, Oregon.

Ἐκτὸς ἀπὸ τίς ὡς ἄνω ἐκπαιδευτικὰς ἀλλαγὰς, ὑπῆρξε ἐπίσης μιὰ ἀξιοσημεῖωτη ἀναπροσαρμογὴ τοῦ προγράμματος σύμφωνα μὲ τίς τρέχουσες ἀνακαλύψεις στὶς θεωρίαι ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐκπαίδευσιν. Στὴν ἀγγλικὴ ὑπάρχει μιὰ νέα ἐπιμονὴ στὴ γλωσσολογικὴ ἀνάπτυξιν, στὰ μαθηματικὰ ὑπάρχει ἡ ὁμάδα SMSG καὶ ἄλλαι, στὴν ἐπιστήμην ἡ RSSG στὴ χημεία ἡνωμένη ὁμάδα καὶ νέα ὑλικά, στὴ βιολογίαν, στὶς ξέναις γλώσσαις ὑπάρχει μιὰ ἀξιοσημεῖωτη χρῆσις γλωσσικῶν ἐργαστηρίων. Αὐτὲς φυσικὰ εἶναι ἀπλῆς ἐνδείξει τοῦ τρόπου τῶν μεταβολῶν τῶν Σχολικῶν προγραμμάτων τῆς Ἀμερικανικῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Καμμιά σειρά σπουδῶν δὲν παραμένει καθ' ὁλοκληρίαν σταθερὴ καὶ κατὰ συνέπειαν προετοιμάζει τὴ νεολαίαν γιὰ τὸν κόσμον, ποὺ συνεχῶς ἀλλάζει καὶ εἰς τὸν ὅποιον ζοῦμε.

Ἄνωτρη Ἐκπαίδευσιν

Οἱ σπουδῆς στὰ Ἀμερικανικὰ Κολλέγια δὲν εἶναι προνόμιον τῶν ὀλίγων. Γιὰ παράδειγμα, στὴν Καλιφόρνια κάθε διπλωματοῦχος μέσων σπουδῶν μπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ κρατικὰ ἰδρύματα ἀνωτάτων σπουδῶν. Φυσικὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ προσόντα του ἂν θὰ ἀκολουθήσῃ κατώτερον κολλέγιον (στὴν Καλιφόρνια ὑπάρχουν 73 μὲ δωρεάν ἐκπαίδευσιν), ἢ δημόσιον πανεπιστήμιον (ὑπάρχουν 8 ποὺ προσφέρουν δωρεάν διδάκτρα), ἢ ἓνα δημόσιον κολλέγιον (ὑπάρχουν 15 ποὺ προσφέρουν δωρεάν διδάκτρα). Σήμερον περίπου 40 τοῖς ἑκατὸ τῶν μαθητῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἀκολουθοῦν σπουδῆς στὰ Κολλέγια, ἄλλοι μὲν γιὰ πλήρη παρακολούθησιν καὶ ἄλλοι γιὰ μερικὴ παρακολούθησιν.

Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νοτίου Καλιφόρνιας, ὅπου εἶμαι ἐκπαιδευτικὸ μέλος, εἶναι ἓνα παράδειγμα μεγάλου ἰδιωτικοῦ ἰδρύματος ἀστικῆς περιοχῆς. Ἔχουμε ἐγγεγραμμένους κάπου 18.500 καὶ ἀπὸ αὐτοὺς 30 τοῖς ἑκατὸ εἶναι διπλωματοῦχοι τοῦ Κολλεγίου.

Τὸ Πανεπιστήμιόν μας περιλαμβάνει δεκαεξὶ διαφορετικὰς σχολὰς συμπεριλαμβανομένου τοῦ Κολλεγίου Γραμμάτων, Τεχνῶν καὶ Ἐπιστημῶν. Ἐπίσης ἔχει τὴ Σχολὴν Διπλωματοῦχων, τὴ Σχολὴν Ἀρχιτεκτόνων, Σχολὴν Λοιικητικῶν Ἐπιχειρήσεων, Σχολὴν Χημείας, Σχολὴν Ἐκπαιδευτικῶν, Σχολὴν Μηχανικῶν, Νομικὴ Σχολὴν, Σχολὴν Βιβλιοθηκαρίων, Ἰατρικὴν Σχολὴν, Σχολὴν Σπουδῶν, Φαρμακευτικὴν Σχολὴν, Σχολὴν Δημοσίου Λοιικητικοῦ, Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ Σχολὴν Κοινωνικῆς Προνοίας.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς μας ἐργάζονται μερικῶς ὅπως καὶ τὸ καλοκαῖρι γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν στὰ ἔξοδα τῶν σπουδῶν των. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ντροπὴ γιὰ ἓνα νέο τοῦ Κολλεγίου νὰ ἐργάζεται ὡς ἄν γκαρσόνι τὸν ἐλεύθερον χρόνον του, εἴτε νὰ δουλεύῃ σ' ἓνα φουῆρον ἢ νὰ εἶναι κηπουρός. Ἐπάρχουν ὑποτροφίαι γιὰ τοὺς διπλωματοῦχοὺς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως μὲ τὴν καλύτερα ἀκαδημαϊ-

κή απόδοσι τοῦ ἔτους, καὶ δι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν τὴν μεγαλυτέρα ἀνάγκη.

Ἀξιόλογη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ πειραματισμοὶ γίνονται ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ προσωπικὸ καὶ τοὺς διπλωματούχους σπουδαστὲς σὲ ὅλα τὰ μεγάλα ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια. Φυσικὰ ὑπάρχουν μερικὲς χιλιάδες μικρὰ κολλέγια σ' ὅλη τὴν Ἀμερικὴ μὲ ἐγγραφομένους σπουδαστὲς λιγώτερους ἀπὸ 1.500. Τὰ κολλέγια αὐτὰ δίνουν ἰδιαίτερη σημασίαν στὶς ἐλεύθερες τέχνες καὶ λιγώτερη ἀνωτέρα ἐπιστημονικὴ κατάρτησι, ποὺ παραμένει προνόμιον τοῦ πανεπιστημίου μὲ προσανατολισμένη σὲ εὐρεία κλίμακα ἔρευνα.

Ἐκπαίδευσις ἐνηλίκων

Στὸ χρόνον ποὺ διαθέτουμε δὲν μπορῶ νὰ περιγράψω μὲ ἐπάρκεια τὰ προγράμματα ἐκπαίδευσεως τῶν ἐνηλίκων ποὺ προσφέρονται στὰ γυμνάσια καὶ στὰ κολλέγια σ' ὅλη τὴν Ἀμερικὴ. Κατὰ μίαν ἐκτίμησιν ὑπάρχουν 30 καὶ 35 ἑκατομύρια ἐνηλίκων πολιτῶν ποὺ ἐγγράφονται κάθε χρόνο σὲ ὀργανωμένους ἐκπαιδευτικὲς δραστηριότητες γιὰ ἐνηλίκους. Ἄνω τῶν 70 τοῖς ἑκατὸ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ μετέχουν εἶναι μεταξὺ τῶν 20 καὶ 60 ἐτῶν. Τὰ μαθήματα διαφέρουν ἀνάλογα μὲ ὅσους θέλουν πρόοδο στὴν σταδιοδρομίαν τους καὶ σ' ἄλλους πάλι ποὺ καλύπτουν τὸν ἐλεύθερον χρόνον τους σπουδάζοντας τέχνη, μουσικὴ, ραπτικὴ, μεγειρικὴ, κ.λπ.

Συμπερασματικὲς παρατηρήσεις

Εἶναι φανερὸ πὺς θὰ χρειαζόταν μῆνες γιὰ νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ ὅλες τὰς πλευρὰς ἡ διάρθρωσι τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐκπαίδευσεως. Θέλω νὰ πιστεύω πὺς δὲν σᾶς μετέδωσα πολλὰς ἄχρηστες γενικότητες. Ζοῦμε σὲ περίοδον ποὺ χωρὶς ἀμφιβολία εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικὰς γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἄλφρεδ Νόρθ Χουάιτχεντ ἀπὸ πολὺ καιρὸ πρὶν μᾶς προειδοποίησε πὺς αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη γενιὰ στὴν ἀνθρώπινον ἱστορίαν ὅπου ἡ πείρα τῶν προγόνων εἶναι σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀχρηστη. Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει πὺς ποτὲ ἄλλοτε στὴν ἱστορίαν δὲν ἦταν τόσο ἀπαραίτητη ἡ εἰδικὴ διδασκαλία. Σημαίνει πὺς ἡ παιδεία δὲν μπορεῖ πιά νὰ θεωρηθῇ σὰ μιὰ ἀπλὴ μετάδοσι μιᾶς σειρᾶς γνώσεων. Σημαίνει πὺς τὰ ὅρια τῆς γνώσεως ἔχουν γίνῃ τόσο ρευστὰ ποὺ νὰ ἀρηροῦν τὴ φαντασίαν. Τὸ Λονδίνο εἶναι τώρα πιὸ κοντὰ στὸ Λὸς Ἄντζελες ἀπὸ ὅ,τι ἦταν ἡ Νέα Ἰόρκη πρὶν πενήντα χρόνια. Σὲ πολυάριθμους τομεῖς οἱ γνώσεις μας διπλασιάζονται σὲ κάθε δεκαετία. Οἱ δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου νὰ καταστρέφῃ καὶ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν ὕλη ἔχουν αὐξηθῇ σὲ βαθμὸν ποὺ προκαλεῖ τὸν τρόμον. Ὑπάρχει μιὰ καινούργια αἴσθησι ἐνότητος καὶ ὁ καθένας μας εὐρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς ὅλου τοῦ κόσμου.

Σὰν Ἕλληνας, σὰν Ἀμερικάνος, σὰν λαοὶ αὐτοῦ τοῦ κόσμου, θὰ προχωρήσουμε μπροστὰ ἐνωμένοι.

Β' ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

Εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα

Ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις εἶναι τὸ κέντρο τῆς προσοχῆς σὲ πολλὰ ἔθνη σήμερον καὶ πολὺ περισσότερο στὸ Λυτικὸν κόσμον, ὅπου ὁ ἀγώνας κατὰ τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ ἐξελισσεται μὲ ἐπιτυχίαν. Εἶναι γεγονόςὸς ὅτι ἡ προσοχὴ μετατοπίσθηκε στὴν παιδείαν γιὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ὅχι μόνον σὲ χῶρες ὅπως ἡ Ἀφρικὴ, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Λατινικὴ Ἀμερικὴ, ἀλλὰ καὶ σὲ πρὸς προοδευμένους περιοχάς. Οἱ οἰκονομολόγοι καὶ οἱ διεθνεῖς τραπεζίται καὶ τοπιχοὶ συντελεστοὶ οἰκο-

νομικῶν προγραμμάτων ἀντελήφθησαν πληρέστερα τὴν ἀλήθεια, πὼς μιὰ κοινωνία μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ οἰκονομικὴ αὐτάρκεια καὶ νὰ δημιουργήσῃ κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ ἰδρύματα, μόνον ἂν ἐπενδύσῃ ἐγκαίρως καὶ ἐπαρκῶς χρήματα γιὰ νὰ προωθήσῃ τὶς ἰκανότητες τοῦ λαοῦ τῆς. Ἐπενδύσεις σὲ ὑλικά κεφάλαια πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογες τῶν ἐπενδύσεων σὲ ἀνθρώπινο ὑλικό.

Σ' ἓνα πλῆθος καταστάσεων σ' ὅλο τὸν κόσμο, συμπεριλαμβανομένων καὶ πολλῶν ἀνεπτυγμένων κρατῶν, τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο στὴν πρόοδο δὲν εἶναι ἡ ἔλλειψις χρημάτων, ἀλλὰ ἡ ἔλλειψις ἐκπαιδευμένου ἐμψύχου ὑλικοῦ. Θὰ ἀπαιτηθῇ μεγάλη ἐπένδυσις στὴν παιδεία στὰ προσεχῆ ἔτη γιὰ νὰ παραμερισθῇ αὐτὸ τὸ ἐμπόδιο τῆς προόδου.

Ὅπωςδήποτε, θὰ πρέπει νὰ τονισθῇ πὼς μόνον τὰ χρήματα δὲν πρόκειται νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα οὔτε πάλι ἡ ἀπλὴ προέκτασις τῆς ὑπαρχούσης ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως.

Στὶς περισσότερες ἀνεπτυγμένες χῶρες τὸ παρὸν ἐκπαιδευτικὸ σύστημα — συνήθως ἓνα ἀτηρηχαιωμένο ἀντίγραφο κάποιου ἤδη προοδευμένου ἔθνους — δὲν εἶναι μόνον πολὺ περιορισμένο ἀλλὰ καὶ προσαρμοσμένο ἄσχημα στὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου καὶ στοὺς πόρους του. Ἔτσι ἡ σκληρότερη ἐργασία θὰ εἶναι ἡ ἀνασύνταξις τῆς σειρᾶς σπουδῶν κατὰ τρόπον πὺν νὰ ἰκανοποιῇ τὶς εἰδικὲς ἀνάγκες τοῦ ἔθνους καὶ συγχρόνως ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος, ὥστε νὰ ταιριάξῃ μὲ τοὺς πόρους πὺν διαθέτουν. Ἐνας σπάνιος παράγων εἶναι ἡ ἐπάρκεια ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ λόγο πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ μὲ τὸ ἀνώτατο ὄριο ἀποδόσεώς του. Κατὰ συνέπεια ὑπάρχει ἀνάγκη νέας τεχνολογικῆς μεθόδου ἢ τρόπων ἐκπαιδεύσεως πὺν θὰ ἐπιτρέψουν τοὺς διδάσκοντας καὶ τοὺς διδασκόμενους νὰ εἶναι περισσότερο ἀποδοτικοί.

Ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ γίνουν ἀπαιτεῖται καλύτερα ἐκπαιδευτικὴ ὀργάνωσις. Οἷαδήποτε ἄλλη ἀρχὴ εἶναι μάταιη καὶ τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι ἀπαγοητευτικά. Ἐνα τέτοιο σχέδιο θὰ πρέπει νὰ καλύπτῃ ὄχι μόνον τὴν ἐσωτερικὴ διάρθρωσις τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀλλὰ πρέπει νὰ προσαρμόσῃ τὴν παιδεία στὶς ἀνάγκες ἀναπτύξεως καὶ προόδου ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας. Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερα δύναμις πὺν νὰ βοηθᾷ τὴν κοινωνικὴ ἀλλαγὴ καὶ τὴν οἰκονομικὴ πρόοδο ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα τοῦ ἔθνους, ἀρκεῖ αὐτὸ τὸ σύστημα νὰ εἶναι τὸ σωστό.

Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ ὁλοκληρωμένου ἐκπαιδευτικοῦ σχεδίου εἶναι κάτι καινούργιο στὸν κόσμο μας. Ἀπαιτεῖ παγκόσμια συμμετοχὴ, τὴν ἰκανότητα καὶ τὴν διόρασις ὄχι μόνον τῶν ἐπαγγελματιῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ τῶν οἰκονομολόγων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν ἰκανῶν τεχνικῶν, ἰδιαίτερα ὅταν θὰ πρόκειται τὸ σχέδιο νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐφαρμόζεται στὴν πράξι. Οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς ἔχουν πληθυσμὸ πὺν ἔχει ἔλθει ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς. Εἶναι ἡ πιὸ ἑτερογενὴς κοινωνία σήμερα σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἀπὸ αὐτὲς τὶς ρίζες ἀναπτύχθηκε μιὰ συνεχὴς κίνησις ἀνακαλύψεων, ἐρεῦνης καὶ πειραματισμῶν. Τὸ Ἀμερικανικὸ πολυμερὲς γυμνάσιον πὺν ἐφαρμόζεται μὲ μετατροπὲς σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἀκόμα καὶ σὲ χῶρες ὅπως ἡ Μεγάλη Βρεταννία καὶ ἡ Ὀλλανδία, εἶναι τὸ μοναδικὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ κλίματος τῆς Ἀμερικῆς. Στὴ συζήτησί μου ἐδῶ μαζί σας θὰ ἤθελα νὰ βεβαιώσω πὼς δὲν ἤρθα γιὰ νὰ προπαγανδίσω τὸ Ἀμερικανικὸ Πολυμερὲς Γυμνάσιον, ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸν τρόπο λειτουργίας του καὶ τοὺς σκοποὺς του. Τὸ γεγονός ὅτι ἓνα τέτοιο ἴδρυμα μπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ σὲ διαφορετικὰ ἐκπαιδευτικὰ κλίματα χρειάζεται προσεκτικὴ ἔρευνα.

Ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις στὸν κόσμο καὶ ὁ ρόλος τοῦ Πολυμεροῦς Γυμνασίου

Στὴν Ἀμερικῇ, ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις ἔχει προγραμματισθῇ γιὰ ὅλα τὰ παι-

διὰ ὅλου τοῦ λαοῦ. Στὴν Καλιφόρνια π.χ. κάπου 90 τοῖς ἑκατὸ τῶν παιδιῶν ἡλικίας τοῦ γυμνασίου φοιτοῦν στὴν Μέση Ἐκπαίδευσι. Τὸ ποσοστὸ αὐτὸ στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη εἶναι περίπου 15 τοῖς ἑκατὸ καὶ ἀπ' ὅσο τοῦλάχιστον ξέρουμε στὶς χώρες τοῦ σοβιετικοῦ μπλόκ εἶναι περίπου 70 τοῖς ἑκατό. Ἡ σοβιετικὴ παιδεία προσπαθεῖ νὰ ἀντεπεξεέλθῃ στὶς ἀνάγκες ὀλοκλήρου τῆς νεολαίας τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ βρίσκεται πλησιέστερα πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴ παιδεία παρὰ πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ. Ἄν ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις θέλῃ νὰ καλύψῃ ἱκανοποιητικὰ τὶς ἀπαιτήσεις ὅλης τῆς νεολαίας καὶ τῆς κοινωνίας, τότε θὰ πρέπει νὰ προσφέρῃ ἓνα ποικίλο πρόγραμμα — πράγματι δὲν μποροῦμε νὰ ἱκανοποιήσουμε τὶς ἀνάγκες μιᾶς συγχρόνου κοινωνίας μὲ τὸ νὰ σπουδάζουμε μόνον φιλοσόφους, μόνον ἱστορικούς, μόνον δικηγόρους, ἢ μόνον τεχνικούς.

Στὸ Πολυμερὲς Γυμνάσιο στέλνουμε ὅλα τὰ παιδιά ἀνεξαρτήτως κοινωνικὸ—οικονομικοῦ ἐπιπέδου σὲ ἓνα φυτόριο. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ Πολυμερὲς σχολεῖο Μέσης Ἐκπαίδευσέως τείνει νὰ εἶναι ἓνα μεγάλο κοινωνικὸ σχολεῖο ἰσότητος. Ὑπάρχει ἓνα γενικὸ πρόγραμμα γιὰ ὅλους τοὺς νέους τῶν τεχνῶν, τῆς γλώσσας, τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, τῶν φυσικῶν καὶ βιολογικῶν ἐπιστημῶν, τῶν μαθηματικῶν, τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς γυμναστικῆς. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ προσφέρουμε εἰδικὴ προετοιμασία γιὰ τὴν εἰσοδὸν εἰς πανεπιστήμια καὶ εἰδικὴ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσι γιὰ τὸ ἐμπόριο καὶ τὴ βιομηχανία. Οἱ τάξεις συνθέτονται καθ' ὁμάδας. Ἔτσι ἓνας μαθητὴς μπορεῖ νὰ εἶναι πίσω στὴ φυσικὴ ἐκπαίδευσι καὶ νὰ βρίσκεται στὴν ἀνάλογη τάξι καὶ συγχρόνως νὰ εἶναι προχωρημένος εἰς τὰ μαθηματικὰ καὶ νὰ παρακολουθῇ μιὰ προχωρημένη τάξι.

Τὸ Ἀμερικανικὸ Πολυμερὲς Σχολεῖο Μέσης Ἐκπαίδευσέως στὴν πράξι

Ἡ εἰκόνα ποὺ πρόκειται νὰ σᾶς δώσουμε δὲν παρουσιάζει ἓνα εἰδικὸ σχολεῖο ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἓνα πρότυπον ἐκπαίδευσέως στὸ ἐπίπεδο μέσων σπουδῶν σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ γονεῖς τῶν περισσοτέρων παιδιῶν ποὺ σπουδάζουν σ' αὐτὸ τὸ σχολεῖο εἶναι ἐργάτες, ὑδραυλικοί, ταπητουργοὶ καὶ τεχνῖτες, μὲ ὀλίγα μόνον παιδιά ἀπὸ σπίτια ἐμπόρων καὶ ἐπαγγελματιῶν. Αὐτὸ τὸ σχολεῖο βρίσκεται κοντὰ στὸ Λὸς Ἄντζελες, στὴν Καλιφόρνια καὶ ἔχει ἐγγεγραμμένους 1100 μαθητές. Κάπου 40 τοῖς ἑκατὸ ἀπὸ αὐτοὺς παρακολουθοῦν τὰ μαθήματα τοῦ προγράμματος τοῦ προπαρασκευαστικοῦ κολλεγίου, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι 60 τοῖς ἑκατὸ εἶναι εἰς τὰ τελικὰ προγράμματα σπουδῶν ποὺ προετοιμάζουν ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομίαν εἰς τὸ ἐμπόριο καὶ τὴ βιομηχανία.

Πρῶτα ἄς ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὶς κτιριακὰς ἐγκαταστάσεις:

- Εἰκόνα 1. Διοίκησις. Ἡ σημαία μεσίστιος λόγῳ τοῦ πένθους τοῦ πρώην Προέδρου Κέννεντυ.
- Εἰκόνα 2. Βιβλιοθήκη.
- Εἰκόνα 3. Καφετηρία. Σημειώσατε τὸ φθηνὸ τύπο κατασκευῆς στὴν Καλιφόρνια.
- Εἰκόνα 4. Καφετηρία. Ὁρα φαγητοῦ.
- Εἰκόνα 5. Κτίριον αἰθουσῶν διδασκαλίας. Προσέξατε τὶς ἱματιοθήκας τῶν μαθητῶν κάτωθεν τοῦ κτιρίου.
- Εἰκόνα 6. Αἴθουσα γεύματος. Γιὰ τὴν χρῆσιν μόνον τῶν προχωρημένων σπουδαστῶν τελειοφοίτων.
- Εἰκόνα 7. Κτίριον αἰθουσῶν διδασκαλίας. Οἱ μαθηταὶ εἶναι ἔξω γιὰ τὴν μηνιαία ἄσκησιν πυρκαϊᾶς κατὰ τὸν Νόμον.
- Εἰκόνα 8. Κτίριον βιομηχανιῶν σπουδῶν.
- Εἰκόνα 9. Γυμναστήριον.
- Εἰκόνα 10. Γυμναστήριον. Ἐσωτερικόν.

Εικόνα 11. Αίθουσα εργασίας καθηγητών.

Εικόνα 12. Αίθουσα εργασίας καθηγητών.

Δεύτερον, ἄς δοῦμε τώρα τὸ πρόγραμμα σπουδῶν.

Εικόνα 1. Τὸ σῶμα τῶν καθηγητῶν.

Εικόνα 2. Φυσική.

Εικόνα 3. Ἐργαστήριο ξένων γλωσσῶν. Κέντρο Συνδέσεων διὰ τὴν ἀκρόασι κάθε μαθητοῦ ἀπὸ τὸν καθηγητή.

Εικόνα 4.

Εικόνα 5. Τάξις ἀγγλικῶν. Χρήσις ἀναγνωστηρίου.

Εικόνα 6. Τμήμα οἰκιακῶν.

Εικόνα 7. Τάξις οἰκιακῶν.

Εικόνα 8. Τάξις Τεχνῶν.

Εικόνα 9. Τέχναι καὶ χειροτεχνία.

Εικόνα 10. Τάξις τεχνῶν στὰ μουσικά.

Εικόνα 11. Τάξις μουσικῆς καὶ Ὀρχήστρα.

Εικόνα 12. Τάξις μουσικῆς καὶ χορωδίας.

Εικόνα 13. Βιομηχανικὲς τέχνες, γραφικὲς τέχνες καὶ πιεστήριο.

Εικόνα 14. Βιομηχανικὲς τέχνες, Ξυλουργεῖο.

Εικόνα 15. Βιομηχανικὲς τέχνες, Μεταλλουργεῖο.

Εικόνα 16. Βιομηχανικὲς τέχνες, Ἐργαστήριο Αὐτοκινήτων.

Εικόνα 17. Ἐλαγγεματικὲς σπουδές, Τάξις Λακτυλογράφων.

Εικόνα 18. Φυσικὴ παιδεία, Τάξις θηλέων.

Εικόνα 19. Φυσικὴ παιδεία, Τάξις ἀρρένων.

Π ε ρ ί λ η ψ ι ς

Οἱ παράγοντες ποὺ στηρίζουν τὶς περιεκτικὲς ἀντιθέσεις τῆς εἰδικεύσεως τῶν μέσων σπουδῶν εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. Καλύτερα χρησιμοποίησις τοῦ μαθητικοῦ ὕλικου καὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ.

2. Ἡ ἐξάλειψις τῶν διαφορῶν ποὺ χαρακτηρίζουν τοὺς μαθητὰς λόγῳ τῶν διαφόρων μέσων σχολῶν στὶς ὁποῖες ἐφοίτησαν. Ὅχι περισσότερη παιδεία στὶς τάξεις ποὺ ἔχουν ἀνέσεις ἀπὸ τὶς ἐργαζόμενες τάξεις — μὰ δημοκρατία δὲν μπορεῖ νὰ ὑποβάλῃ ἓνα τέτοιο σχῆμα.

3. Τὸ πρόβλημα τῆς εἰσοδοῦς ὅλο καὶ περισσότερο μαθητῶν στὴ Μέση Ἐκπαίδευσι διαφόρων πνευματικῶν δυνατοτήτων ἀντιμετωπίζεται μὲ μιὰ διαφοροποίησι τῶν σπουδῶν στὸ σχολεῖο παρὰ μὲ τὴν ἀπομάκρυνσί τους ἀπὸ αὐτό.

Σὰ συμπέρασμα θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐκφράσω μιὰ προσωπικὴ γνώμη, ὅτι ἴσως κανένα ἄλλο ἴδρυμα δὲν μπορεῖ νὰ ἀναλάβῃ καλύτερα τὸ πολύπλοκο ἔργο τῆς Μέσης Ἐκπαίδευστος στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ πρότυπο ἑλληνικὸ γυμνάσιον, ἀφοῦ προεκταθῆ καὶ ἀναδημιουργηθῆ γιὰ νὰ καλύψῃ τὶς ἀνάγκες τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς νεολαίας στὴν ὁποῖαν ἔχει ἀφεθῆ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους. Στὸν αἰῶνα τῆς ἀνόδου τοῦ μέσου πολίτου καὶ τῆς παγκοσμίου πίστεως στὴν ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας, ἡ δημοσία Μέση Ἐκπαίδευσις στὴν Ἑλλάδα δὲν πρέπει νὰ ἀπαρνηθῆ τὴν παλιά της φήμη (1873) ὡς μιὰ χώρα μὲ διακεκριμένη παιδεία στὴ Μέση Ἐκπαίδευσι. Ἡ ἀύξανομένη πίεσις τῶν γονέων γιὰ μιὰ περισσότερο σεβαστὴ παιδεία καὶ ἀπασχόλησι γιὰ τὰ παιδιά των ἀπὸ τὴν ἰδική των ἀποτελεῖ βασικὸ μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ Ἀμερικανικοῦ ιδεώδους γιὰ πρόοδο. Σὰς εὐχαριστῶ.

